

शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दती धोरणामध्ये सुधारणा केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलची कार्यपध्दती राज्य शासनास वस्तू व सेवा खरेदीसाठी स्विकृत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.२१५/उद्योग-४

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक :- २४ ऑगस्ट, २०१७

पहा:- १. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भांखस-१०८८/(२५१२)/उद्योग-६,
दिनांक २ जानेवारी, १९९२.

२. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भांखस-२०१४ प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४,
दिनांक ३० ऑक्टोबर, २०१५.

३. शासन निर्णय, उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भांखस-२०१४ प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४,
दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.

प्रस्तावना-

केंद्र शासनाने राष्ट्रीय खरेदी धोरणांतर्गत (National Public Procurement Policy) खरेदी प्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणात बदल केले आहेत. शासकीय विभाग/संस्थांकडून वस्तू व सेवांच्या खरेदीसाठी केंद्र शासनाने गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) हे पोर्टल विकसित केलेले आहे. GeM पोर्टलवर खरेदी करताना खरेदीदार विभागाच्या गरजेनुसार निविदा फॉर्म, वस्तुनिहाय विनिर्देशामध्ये बदल करण्याची सुविधा पोर्टलवर उपलब्ध असून, पोर्टलद्वारे राबविण्यात येणारी खरेदी पध्दती ही गानवी हस्तक्षेपाशिवाय असून संपूर्णतः ऑनलाईन पध्दतीने राबविण्यात येणार आहे. यामुळे, खरेदी कार्यपध्दतीत पारदर्शकता येऊन नेमक्या व योग्य नामांकित दर्जाच्या वस्तुंचा पुरवठा वाजवी किंमतीत उपलब्ध होणार आहे.

गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) या पोर्टलच्या वापरामुळे शासकीय विभागाद्वारे होणाऱ्या खरेदी प्रक्रियेच्या कालावधीमध्ये बचत, उत्कृष्ट वस्तुंचा पुरवठा, वाजवी किंमत व संपूर्ण खरेदी प्रक्रियेमध्ये पारदर्शकता येणार आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या GeM पोर्टलवरून करावयाच्या खरेदीची कार्यपध्दती राज्य शासनास लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती. त्यानुसार, शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय-

केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलची कार्यपध्दती, राज्य शासनास वस्तू व सेवा खरेदी करण्यासाठी स्विकृत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. खरेदीची सुधारित नियमपुस्तिका दिनांक ०१/१२/२०१६ मधील परिच्छेद क्र.३.२.२ व ३.२.३ मध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा व गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलच्या वापरासाठी खालीलप्रमाणे सुचना करण्यात येत आहेत.

१. गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर खरेदीसाठी उपलब्ध असलेल्या वस्तू व सेवांचे दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त पुरवठादार असतील तर सदरच्या वस्तू व सेवांची गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर खरेदी करण्यास, खरेदी धोरण दिनांक ०१/१२/२०१६ मधील परिच्छेद २.४ मध्ये नमुद केलेल्या लक्ष्यांकित विभागांना/कार्यालयांना बंधनकारक करण्यात येत आहे.

२. राज्य शासनाच्या सर्व खरेदीदार विभागांनी गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर खरेदी करण्यासाठी त्यांच्या कार्यालयीन ई-मेलसह सदर पोर्टलवर नोंदणी करावी. त्यासाठी खरेदीदार विभागांना महासंचालक, पुरवठा आणि विल्हेवाट (DGS&D) व विकास आयुक्त (उद्योग), मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटना, उद्योग संचालनालय, मुंबई यांनी सहकार्य करावे.
३. खरेदीदार विभागास गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या वस्तू व सेवा रु.५०००/- ते रु.५०,०००/- पर्यंतची खरेदी, योग्य दर्जा, विनिर्देश व पुरवठा कालावधीची पूर्तता करणाऱ्या पुरवठादाराकडून गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर करण्यात यावी. तथापि, सदर वस्तू गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध नसल्यास व पुरवठादारांची स्थानिक पातळीपर्यंत वस्तू पुरवठा करण्याची तयारी नसल्यास अशा खरेदी किंमतीच्या वस्तू दरपत्रके/निविदा न मागविता थेट जागेवर खरेदी करता येतील. परंतु अशा वस्तू व सेवांची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु. ५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावी.
४. जेव्हा खरेदीची किंमत रु. ५०,०००/- पेक्षा जास्त व रु. ३ लाखापर्यंत असेल तेव्हा गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या अशा वस्तू व सेवांची खरेदी योग्य दर्जा, विनिर्देश व पुरवठा कालावधीची पूर्तता करणाऱ्या निम्नतम (एल-१) पुरवठादारांकडून व किंमतीच्या वाजवीपणाची खातरजमा करून स्पर्धात्मक निविदेशावाय खरेदी करण्यास खरेदीदार विभागांना मुभा राहिल. परंतु अशा वस्तू व सेवांची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु. ३ लाखापेक्षा जास्त नसावी.
दरपत्रक सादर करणाऱ्या निविदाकारांचा खरेदी कार्यालयाबरोबर कोणताही हितसंबंध नसावा. यापूर्वी असे दिसून आले आहे की, खरेदी अधिकारी मोठे आदेश लहान लहान आदेशांमध्ये विभागणी करतात आणि ते त्याच विक्रेत्यांकडून दरपत्रकाच्या माध्यमातून खरेदी करतात. ही प्रथा काटेकोरपणे टाळण्यात यावी.
५. खरेदीदार विभागास गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या वस्तू व सेवांची रु. ३ लाख व त्यावरील खरेदी सदर पोर्टलवरील पुरवठादारांकडून वस्तू व सेवांची गुणवत्ता, विनिर्देश आणि पुरवठा कालावधी इ. आवश्यक बाबी तपासून स्पर्धात्मक ऑनलाईन निविदाद्वारे (Online bidding) किंवा रिव्हर्स ऑक्शन पध्दतीने खरेदी करण्यात यावी.
उपरोक्त प्रमाणे GeM पोर्टलवर खरेदीची कार्यपध्दती अवलंबितांना खरेदीदार विभागांनी उद्योग विभागाच्या दिनांक ०१.१२.२०१६ रोजीच्या खरेदी धोरणातील तरतुदींचा अवलंब करावा. आवश्यकता वाटल्यास उद्योग विभाग एक वर्षानंतर याबाबतचा आढावा घेऊन आवश्यक ते पुनर्विलोकन करेल.
६. खरेदीदार विभागांनी गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) वरील विविध सेवा स्थानिक स्तरावर उपलब्ध असल्याची खातरजमा करून (GeM) पोर्टलवरील पुरवठादारांकडून सेवांची गुणवत्ता, विनिर्देश आणि पुरवठा कालावधी इ. आवश्यक बाबी तपासून, अशा सेवा पोर्टलचा अवलंब करून उपलब्ध करून घेता येईल.
७. विविध कल्याणकारी योजनांमध्ये वस्तू स्वरूपात मिळणाऱ्या लाभाचे हस्तांतरण रोख स्वरूपात, थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करणेबाबत नियोजन विभागाचा शासन निर्णय दिनांक ०५/१२/२०१६ च्या अनुषंगाने नमुद करण्यात आलेल्या तरतुदीचा समावेश याअंतर्गत अंतर्भूत नाही. त्या पुर्ववत उपरोक्त शासन निर्णय व त्यामध्ये वेळोवेळी होणाऱ्या सुधारणांच्या अनुषंगाने राबविण्यात याव्यात.
८. गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेली वाहने (मोटर कार) खरेदीदार विभागांना खरेदी करण्यास मुभा राहिल. तथापि, दिनांक ०१/१२/२०१६ मधील सुधारित खरेदी धोरणांतर्गत ३.२.३ मध्ये वाहन

खरेदीच्या संदर्भात नमूद करण्यात आलेल्या तरतुदी यापुढेही पुर्ववत राहतील. कोणत्याही वाहनांचे दरकरार DGS&D कडे उपलब्ध असतीलच असे नाही. त्यामुळे मोटार वाहने (कार) खरेदी ही वाहन उत्पादक/वितरक यांच्या दरपत्रकामार्फत देखील करता येईल. तथापि, मोटारवाहन खरेदी रू. १ कोटी पेक्षा जास्त असल्यास, सदर खरेदी ई-निविदा प्रक्रियेमार्फतच करण्यात यावी. अशा सर्व खरेदीचा तपशिल खरेदीदार विभाग त्यांच्या संकेत स्थळावर आणि ई-निविदेच्या पोर्टलवर प्रसिध्द करेल.

१. राज्य शासनाच्या खरेदीदार विभागांना खरेदी करण्यात आलेल्या वस्तुंची देयके पुरवठादारांना दहा दिवसांच्या आत अदा करण्यासाठी, राज्य शासनाचे BEAMS हे पोर्टल तीन महिन्यांच्या आत GeM पोर्टलशी संलग्न करण्यात येईल. सदरची कार्यवाही वित्त विभागाने माहिती व तंत्रज्ञान विभागाच्या समन्वयाने करावी.
१०. केंद्र शासनाच्या वित्त मंत्रालयाकडून GeM कार्यपध्दतीच्या बाबत General Financial Rules (GFR), मध्ये भविष्यात ज्या ज्या सुधारणा करण्यात येतील त्यांचा आढावा मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित उच्चाधिकार समिती वेळोवेळी घेईल.
११. शासनाच्या सर्व स्थानिक स्वराज्य संस्था महानगरपालिका/नगरपालिका/जिल्हा परिषदा/ महामंडळ/ मंडळ/ अंगीकृत व्यवसाय/उपक्रम/शासकिय कंपनी/स्वायत्त संस्था व शासनाच्या मालकीची व नियंत्रणाखाली असलेली कोणतीही संस्था यांनी पुरवठादारांना देयके दहा दिवसांच्या आत अदा करण्यासाठी त्यांची बँक खाती गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलने दिलेल्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार सदर पोर्टलशी संलग्न करण्यासंदर्भात तीन महिन्यात कार्यवाही पूर्ण करावी.
१२. ज्या वस्तू गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध नसतील अथवा पुरवठादार त्या ठिकाणी पुरवठा करण्यास तयार नसेल तर अशा वस्तू खरेदीदार विभागांना दिनांक ०१/१२/२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील विहित कार्यपध्दतीचा व तरतुदींचा अवलंब करून खरेदी करण्यास मुभा राहिल.
१३. उपरोक्त नमूद सुधारणा व्यतिरिक्त, खरेदीदार विभागांना सुधारित खरेदी नियमपुस्तिका शासन निर्णय ०१.१२.२०१६ मधील खरेदीबाबतच्या इतर सर्व तरतुदी पुर्ववत लागू राहतील.
१४. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचेकडील अनौपचारिक संदर्भ क्र. १४३/२०१७ दिनांक ०६ जून, २०१७ ला अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१७०८२४१२३५१६२११० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षांतिक करून काढण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Namdeo
Kondiba Bhosale

Digitally signed by Namdeo Kondiba Bhosale
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=IEE
Department, postalCode=400032, st=Maharashtra
2.5.4.20=8db1ca2341132b954db9952b5ef3bd93-
045ba96fa70df7881c682311c43,
serialNumber=1c6a286249ec79a2a06558f49d5-
41be25c27286c98324ccc70cc1f6b6c5, cn=Namdeo
Kondiba Bhosale
Date: 2017.06.24 17:35:49 +0530'

(डॉ.ना.कों.भोसले)
उप सचिव (उद्योग)

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक,
- ४) महाराष्ट्र राज्यातील सर्व मा. संसद सदस्य